

vijfde zondag van de veertigdagentijd B
18 maart 2018

Deze maand – maart – is dé maand om te zaaïen. Als u een eigen moestuin hebt, weet u daar waarschijnlijk alles van. Er is verschil tussen wat binnen en buiten gezaaid wordt, en natuurlijk moet goed gelet worden op de kwaliteit van het zaad, op de diepte waarop het gezaaid wordt, op de vruchtbaarheid van de bodem, en op een verantwoorde irrigatie. Behalve de groenten in uw eigen tuin wordt ook het zomergraan ongeveer in deze periode gezaaid. Straks zullen de velden weer wit staan, rijp voor de oogst, volle halmen, aren gevuld met het rijpe graan.

Maar voor u me ervan verdenkt groene vingers te hebben neem ik u mee naar de akker van Gods Woord; dat boek dat blijft boeien en inspireren, dat zoveel kiemkracht tot leven bezit en wasdom geeft en vruchtbaarheid. De bijbel – een boek om in je gelovig leven altijd dicht bij je te hebben.

De bijbel spreekt graag in beelden. Die spreken tot onze verbeelding, zodanig dat we de boodschap die erin verscholen ligt kunnen vatten en verstaan. Een van die beelden uit het leven gegrepen is het beeld van de tuin. In verschillende tinten schildert de bijbel ons de tuin van het leven. Al op de eerste bladzijde, het begin van het begin, schetst het boek der boeken de tuin van het paradijs, met daarin de boom van het leven en de boom van de kennis van goed en kwaad.

Maar ook elders lezen we beelden van de natuur. De regen die de aarde drenkt, Gods Woord dat de aarde vruchtbaar maakt, de wijngaard – beeld van Israël – waaraan de Eeuwige al zijn zorgen geeft, de akker en de oogst, de zaaier, het onkruid tussen de tarwe, de aarde die uit eigen kracht vruchten voortbrengt. En op het einde van het evangelie: de tuin van het lijden, en de tuin met het lege graf.

Vandaag haakt Jezus opnieuw aan bij een gebeuren uit de natuur: dat van de graankorrel die sterven moet om vruchten voort te brengen. Die in de aarde begraven moet worden om niet alleen te blijven. Die zal vruchten dragen menigvoud. En Hij voegt daaraan toe: als je van je leven houdt, zul je het verliezen. Maar als je het leven in deze wereld haat, bewaar je het juist voor de eeuwigheid.

Mij dunkt, dat Jezus niet bedoelt dat je je eigen leven moet minachten. Nee, het leven is kostbaar. Ieder mens is kostbaar in Gods ogen. Je leven mag je beminnen, móet je zelfs beminnen en koesteren. Hier echter is veeleer bedoeld: het leven dat je jezelf hebt toegedacht of waarnaar je eigenmachtig hebt gegrepen. Dát stuk leven ook, waarin je jezelf hebt ingegraven. Als je dat uit alle macht probeert te behouden, zul je merken dat het je ontglipt. Je verliest het – hoe kan het ook anders. Soms zie je mensen zo leven: ze ontvangen niet, of niet meer. Krampachtig willen ze vasthouden aan wat ze hebben. En vooral mag er niemand anders aankomen. Misschien uit angst of onzekerheid.

Maar leven, echt leven, is loslaten. Zegt de Schrift. Niet één keer, niet tien keer, maar keer op keer. Loslaten van mensen, van plaatsen, van illusies en valse verwachtingen, van alles wat je verhindert om te kunnen groeien en om verder te kunnen. In wezen begint het proces al bij de geboorte, wanneer de moederschoot verlaten wordt, en moeder en kind van elkaar losraken. Die geboorte is nodig – dat weten we. Anders kan het kind nooit groeien en zal het zelfs geen lang leven beschoren zijn. Loslaten van vermeende zekerheden, van de maskers die ons ware gezicht verbergen, van de petten en pruiken die we opzetten omdat we iemand willen zijn zonder ons te laten worden. Loslaten van ons idee van hoe onze toekomst eruit zou moeten zien. Loslaten van gebaande wegen, juist om ook de ongebaande paden te gaan. Loslaten van mensen, ook van die je lief zijn. Of misschien moet ik zeggen: loslaten om hen ánders vast te houden.

Leven – bijbels verstaan - is loslaten, precies omdat loslaten leven is. En de mensen die Jezus willen volgen, dienen zich te realiseren dat ze in zekere zin hun oude leven moeten afleggen, moeten verliezen. Wie Jezus volgt op zijn weg, heeft geen zekerheden waarop hij kan bouwen, geen goede naam en faam waarop hij kan bogen. De Grieken die zo graag Jezus willen spreken, worden met deze woorden geconfronteerd. Jezus dienen kan alleen door Hem te volgen op zijn weg van ontleding en afdaling, van sterven, ongezien, in het hart van de aarde. Maar dan wel zo, dat het zaad in de aarde ontkiemt tot levend graan, en sterven uitloopt op verrijzenis. Dat kun je niet sturen of afdwingen, niet vasthouden of voor anderen verbergen. Dat kun je alleen laten worden, groeien, rijpen. Willem Barnard schrijft in zijn lied ‘Van de Zaaier’:

Er is geen verwachting van leven
tenzij in de dood van het zaad;
wij moeten de aarde vergeven
dat zij ons sterven laat.

Jezus is ten einde toe de weg gegaan van alle zaad. Hij heeft zijn leven aan ons uitgedeeld, en zo de Naam van zijn hemelse Vader hooggehouden. Zijn keuze voor ons leven was radicaal. opdat wij op onze beurt rijke vruchten zouden dragen voor anderen. En toen het kruis op zijn weg kwam en niet langer te vermijden was, werd Hij ontroerd. Wat nog te zeggen? Op zo’n perspectief heb je geen verweer. Er is maar één weg: erdoorheen gaan. Die weg heeft Hij gebaand voor Hemzelf en voor velen na Hem.

De laatste twee weken van de veertigdagentijd – deze vijfde week en straks de Goede Week – staan bijzonder in het teken van Jezus’ passie en Pasen, en daarmee ook van óns kruis en onze opstanding. We mogen vertrouwen dat Hij ons nabij zal zijn bij onze keuze voor het leven. Dat Hij ons draagt. En dat we Hem als nieuwe mensen mogen begroeten in de tuin van de verrijzenis.